

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. II. Vtrùm caritas in omnibus iustis sit æqualis, in ijsq[ue] augeri
possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

iure quod habent ad gloriam; quod tamen hoc non faciat, non est nouum beneficium, sed solum non ablatio prioris beneficij.

160 **Secundò**, habeo difficultatem in 3. notabili, quia in eo supponitur naturam distingui à suis potentijs, & cum his influere in actus ab his elictos; & gratiã iustificantem respectu virtutum infusarum ac ipsius luminis gloriæ se habere instar naturæ respectu potentiarum. quæ in superioribus satis refutauit, atq; ita corruunt quæ super illa ædificantur, siue ex ijs inferuntur. Adde, hæc etiam, si propriè sumantur, apertè repugnare alteri ipsius Auctoris doctrinæ, vt infra ostendam.

161 **Ad primum argumentum** pro ea sententia allatum n. 120. nego minorem. Nam illa gratia considerata præcisè secundum suam naturã, & secluso omni Dei decreto suo subiecto nullum confert verum ius ad gloriam, quale requiritur vt quis sit propriè filius Dei. pater ex dictis, & magis ex dicendis patet.

Ad secundum, Respondeo, ex eo antecedente vt summū probari, gratiam iustificantem nos constituere filios Dei ratione virtutis moralis

ei diuino decreto annexæ, iuxta dicta n. 96. & 151. Idemque dicendum de tertio argumento: nam eo solum probatur nos per gratiam Dei, aut per caritatem nobis infusam fieri filios Dei, quod autem hæc hanc vim habeat ex sua natura, & non ex libera Dei voluntate, ibi ne velle-riter in sinuatur.

Potest tamen dici gratiam iustificantem nos natura sua remotè constituere amicos & filios Dei, quatenus nos reddit proximè aptos & alio quo modo dignos, qui in amicos & filios Dei adoptemur. Et fortè Auctor ille nihil aliud voluit: nam l. 7. de Gratia c. 4. ex professo docet, Deum posse alicui infundere gratiam iustificantem, & tamen eum non adoptare in amicū & filiū; & ad hoc præter gratiã ipsius infusionem requiri actualem Dei adoptionem, quæ sit beneficium distinctum ab infusione gratiæ. Agitur apertè etiam de eo, qui nullum in se habet peccatum, quo ille effectus gratiæ possit impediri. Quæ quomodo sint vera non video, si gratia iustificans ex natura sua nos constituat verè amicos & filios Dei, nobisque verum ius ad hereditatem tribuat.

161 Gratia iustificans natura sua cõstitut nos remotè filios Dei.

DISPUTATIO XXII.

De subiecto, incremento, diminutione ac amissione caritatis.

D V B I V M I.

Vtrum caritas sit in voluntate?

Hoc dubium nec difficultatem, nec sententiarum diuersitatem habet: communiter enim omnes cum D. Thoma 2. 2. q. 24. a. 1. docent, caritatem esse in voluntate vt in subiecto. & ratio clara est: nam cum sit habitualis amor, nequit esse in potentia cognoscitiua, sed necessariò debet esse in potentia appetitiua, cuius solius est amare. Item cum veretur circa obiectum omnino spirituale, scilicet circa ipsam Dei bonitatem qua in se bonus est, quæ nullo sensu percipi potest, sed solo intellectu, nequit esse in appetitu sensitiuo, qui solum versatur circa bona sensu perceptibilia. Quare restat vt sit in voluntate, quæ versatur circa bona quæ intellectu percipiuntur, eique proponuntur.

Quare hoc solum hinc est Notandum, quod, sicut cum circa res etiam spirituales soloque intellectu perceptibiles versamur, siue per fidem, siue per cognitionem naturalem, semper rem intellectam simul modo aliquo corporeo imaginamur: ita etiam ipsi actui voluntatis, quo hæc in obiecta intellecta fertur, semper coniunctus est aliquis actus appetitus sensitui ei correspondens eodem modo, quo imaginatio respondet intellectui, quo appetitus fertur in obiecta etiam spiritualia per modum rei corporeæ sibi representata. Vnde etiam contingit ex frequentatione actuum caritatis nasci in appe-

D. Thom.

2. Quæcumque intelligimus etiam modo corporeo imaginamur.

Actui voluntatis semper correspondet aliquis actus in appetitu sensitiuo.

titu sensitiuo aliquam inclinationem ad appetenda eadem obiecta representata per modum boni sensibilis: quæ respondet ipsi habitui caritatis, ipsumque in suis actibus faciliat, & homini sensibilem delectationem tribuit: atque ita diligentem Deum non modò cor sue voluntas, sed etiam caro exultat in Deum viuum: vt dicitur psalm. 83. Vide dicta disp. 7. dub. 1. num. 10. & 11.

162 In aditu voluntatis nascitur appetitus quædam inclinatio.

D V B I V M II.

Vtrum caritas in omnibus iustis sit æqualis, in ijsq; augeri possit?

Traçatur hoc dubium à D. Thoma eiusq; interpretibus 2. 2. q. 24. a. 4. quàm 1. 2. q. 112. a. 4. vbi disputant an gratia iustificans sit æqualis in omnibus: est enim eadem vtriusque ratio. nam aut caritas non distinguitur à gratia iustificante, vt dixi disp. 21. dub. 7. aut saltem vtraque qualitas est in eodem pro eodem tempore semper æquæ intensa; vt omnes fatentur. Quare eadem omnino quo ad rem præsentem est quæstio, vtum gratia iustificans, aut iustitia habitualis, aut sanctitas, aut caritas possit in diuersis esse inæqualis, aut etiam in eodem crescere.

D. Thom.

Fuit igitur olim error Iouiniani, sicut omnia peccata, ita omnia opera bona esse æqualis malitiæ aut bonitatis, omnesq; iustos æqualiter iustos esse. vt testatur D. Hieron. l. 2. contra eum conscripto. Hanc quoad iustitiam habitualement sequuntur nostri heretici, tam Lutherani quàm Calvinistæ; qui negant omnem iustitiam nobis intrin-

4. Error Iouiniani.

Hieron.

Error Luth. & Calvinist.

intrinsicam, voluntque nos solum esse iustos extrinsecam iustitiam Christi siue Dei nobis imputata, ac per fidem apprehensa. Aliqui quidem ex ijs videntur concedere alios alijs habere maiorem actualem iustitiam, fidem, spem & caritatem; negant tamen hominem per hos actus vilo modo iustificari; cum sentiant omnes eiusmodi actus quantumuis ex obiecto bonos esse peccata: atque ita consequenter aiunt nos per illos nec formaliter, nec per modum meriti iustificari posse; habitus autem infusus penitus negant. Eandem sententiam aliqua ex parte necessario tenet Magister in 1. d. 17. de caritate habituali. nam docet hanc nihil esse aliud quam Spiritum sanctum, vnde vult hanc in nobis non aliter crescere quam ratione actuum; cuius fundamentum supra refutauit.

Magister.

CONCLUSIO I. Est de fide inter homines alios alio iustiores esse siue sanctiores, & iustitiam siue gratiam iustificantem posse in nobis hic crescere. Ita communiter Catholici contra hereticos. Et docet Trident. sess. 6. can. 24. & 32. vbi definit iustitiam siue gratiam iustificantem per bona opera in iustis augeri. Et patet aperte ex Scripturis: nam Apoc. vlt. dicitur, Qui iustus est iustificetur adhuc: & sanctus sanctificetur adhuc. & 2. ad Corinth. 9. Apostolus promittit dantibus elemosinam: Et augetur (scilicet Deus) incrementa frugum iustitia vestra.

Trident.

Apoc. vlt.

2. Cor. 9.

Eccli. 18.

Item Ecclesiastici 18. dicitur: Non impediaris orare semper, & ne verearis vsque ad mortem iustificari, quoniam merces Dei manet in eternum. Ac si dicat, Nulla difficultas aut tedium te deterreat a continuo exercitio bonorum operum, quo vsque ad mortem continuo in iustitia crescas, quia aeterna merces promissa bene operantibus est ingens, & superabundans omnis operae a laboris pretium. Ex quo patet hanc lectionem esse meliorem Graeca, quae habet, Ne expectes vsque ad mortem iustificari: quae nisi explicetur secundum lectionem Latinam, non satis quadrat cum illa ratione subiuncta: Quoniam merces, &c. Possent haec pleribus confirmari nisi res esset nimis clara, & fundamenta aduersariorum nullius momenti, & supra satis a nobis refutata in materia de merito, vbi satis ostendi nostra bona opera non esse peccata, & nos per ea vere mereri aliquod praemium apud Deum. Qui plura cupit videat Bellarm. l. 3. de Iustific. c. 16. & Vegam l. 1. in Trident. c. 2. & sequent.

Bellarmin.

Vega.

Matth. 20.

Vnicui tamen videtur hic argumentum alicuius momenti posse obijci. Quia nimirum Matth. 20. dicitur paterfamilias, qui varios operarios in suam vineam diuersis temporibus miserat, vespere omnibus dedisse eandem mercedem, scilicet denarium diurnum: ergo similiter Deus in die iudicij omnibus dabit aequalem gloriam, & consequenter hic omnes sunt aequi sancti.

2. Cor. 9.

Esti omnes semper Orthodoxi negarint consequentiam huius argumenti, eod quod aperte repugnet sanae doctrinae atque ipsi Scripturae, cum alijs locis, tum clarissime 2. ad Cor. 9. vbi dicitur: Qui parce seminat, parce & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet, vbi clare ostenditur eum maius in altera vita accepturum praemium, qui hic magis pro Deo laborauit. & epistola 1. c. 15. dicitur, quod, sicut a-

1. Cor. 15. lia est claritas solis, alia stellarum, & sicut vna stella est alia clarior, ita etiam erit in resurrectione mortuorum, in qua nimirum vnus alium claritate & magnitudine gloriae superabit.

Vt autem ostendant illud consequens non sequi ex antecedente, tam antiqui, quam recentiores varie ad illud respondent, quorum sententias refert Vasq. r. p. disp. 47. c. 3. & deinde c. 4. probabiliorum illius Christi parabola explanationem ex Iansenio profert: scilicet Christum ibi solum velle significare se suo arbitrio suas gratias distribuere, quibus fit ut in nouissimo die ij qui putabantur futuri primi, fiant nouissimi, & contra; eod quod ij, qui hominibus videbantur plus laborasse pro Deo, verè pro eo non laborauerint, sed sibi siue pro se, omnia in suum commodum, & temporalem suam laudem referendo: & contra ibi apparebit aliquos plus laborasse, qui hic minus pro Deo laborasse credebantur. Patet autem in hoc nullam fieri alicui iniuriam, cum Deus sua dona prout voluerit distribuat.

7

Vasquez.

Pro quo bene Notat Primò, vt parabolas explicemus, primò omnium spectandum esse scopum ad quem adferuntur, & deinde ex parabolis ea esse assumenda & applicanda, quae scopo deseruiunt, & eo modo quo deseruiunt: reliqua verò tamquam emblemata & solius ornatus causa ac vt parabola esset accommodatior rebus quae communiter accidere possunt, adiecta in applicatione esse omitrenda.

8

In parabolis explicandis primò spectandus est scopus.

In ijs non omnia applicanda.

Notat Secundò, finem, què Christus in hac parabola intendit, esse probare multos, qui videbantur futuri primi in regno caelorum, futuros nouissimos, & contra, id què sine vlla iniustitia, vnde quod in parabola dicitur omnes operarios accepisse eundem denarium, ait non significare omnes in caelo accepturos idem praemium, sed solum adferri vt probetur, quod, sicut ille paterfamilias sine vlla iniustitia inaequaliter operantibus dedit aequale praemium, ita sine vlla iniustitia futurum, vt nouissimi sint primi in regno caelorum, & contra, quantumuis hoc in oculis nostris videatur mirabile & dignum admiratione. Hunc autem solum esse finem illius parabola probat Primò, quia c. 19. v. vlt. immediate ante hanc parabolam Christus ait: Multi autem erunt primi nouissimi, & nouissimi primi. Deinde in fine dictae parabola subiungit, Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi.

9

Matth. 19.

Notat Tertio, per eos, qui in regno caelorum dicuntur futuri nouissimi, non significari eos qui ibi minima praemia accepturi sunt, sed eos qui a regno excludendi sunt. quia statim post dicta verba Christus subiungit: Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. Dicuntur igitur nouissimi, qui nouissimè siue clausa iam ianua veniunt & petunt sibi aperiri; vt de virginibus fatuis dicitur Matth. 25. v. 11. Patet hoc ex Luca 13. vbi Christus primò hortatur nos vt contendamus intrare caelum per angustam portam, quia postquam paterfamilias clauserit ianuam, omnes postea venientes excludentur. Deinde subdit multos ab Oriente & Occidente venturos, qui recumbent in regno caelorum cum Patriarchis

10

Qui dicantur in regno caelorum futuri nouissimi.

Matth. 25. Luca 13.

Coninck de act. supernat.

& Prophetis; & interim filios regni siue Iudæos, qui primi videbantur admittendi, excludendos foris. & tandem concludit: *Et ecce sunt nouissimi, qui erant primi; & sunt primi, qui erant nouissimi.* vbi Christus aperte ostendit se per primos intelligere omnes saluandos, per nouissimos damnandos.

11 Et hæc quidem explicatio multa acutè & ad verum Scripturæ sensum explicat; sed non videtur tamen omnino satisfacere. Primò, quia non explicat quinam dicantur vocati summo manè, & qui hora vndecima. nam dicere per illos significari omnes reprobos, per hos omnes electos, videtur omnino absurdum esse; cum de multis electis ne queat dari ratio cur debeant dici fuisse vocati hora vndecima, præsertim de ijs qui in veteri testamento à prima ætate Deo seruiunt, vt Iacob, Ioseph, Samuel, & similes. Deinde cum ipsa parabola videatur facere vim in eo, quòd omnes illi operarij eundem denarium acceperint; videtur non nihil durum dicere hoc nihil facere ad rem, sed tantum emblematis causa allatum esse: & tamen ex illa sententia hoc videtur sequi; nam non explicat quomodo hoc scopo conueniat.

12 Notandum igitur Quartò, Christum eo loco non intendere facere comparisonem inter singulos particulares homines siue electos, siue non electos; aut etiam generatim inter omnes electos ac non electos, quasi per eos, quos hinc dicit in die iudicii futuros primos, intelligeret omnes saluandos; & per eos, quos dicit futuros nouissimos, intelligeret omnes damnandos. nam sic omnes damnandi deberent fuisse primi siue summo manè vocati, & tulisse pondus & æstum diei, & contra electi deberent omnes fuisse serò vocati. Quod nullo commodo sensu dici potest; nam nec omnes electi vocati sunt in fine mundi, cum Abel, Abraham, & similes sint inter electos; nec etiam omnes reprobi vocati sunt initio mundi, vt sic per manè & serò possit initium & finis mundi intelligi. Similiter per manè & serò non potest intelligi initium & finis vitæ, quasi omnes reprobi sint in iuuentute vocati à Deo, & electi in senectute. quia, etsi aliquibus electis ac reprobis hoc possit conuenire; tamen hi pauci sunt respectu aliorum: nam inter reprobos longè maxima pars à iuuentute nequam fuit, nec vnquam etiam quoad externam speciem ita Deo seruiuit, vt possit videri inter primos operarios in vinea Christi laborasse; ijque, quibus contrarium accidit, respectu aliorum ita sunt pauci, vt vix numero videantur digni. Et contra plurimi electi magnâ vitæ partem ita etiam externis Deo seruiunt, vt pateat eos à Deo vocatos in vinea Domini laborare. Quare non potest hac ratione ita absolute dici primos siue primò vocatos, eosque qui siue verè siue quoad apparentiam in vinea Domini laborando tulerunt pondus diei & æstum, futuros nouissimos, & contra; cum contrarium communiter accidat.

13 Confirmatur, quia qui Lucæ 13. dicuntur expelli foras, & ex primis fieri nouissimi, Matth. 8. v. 12. vocantur filij regni: nulla autem apparet ratio cur reprobi præsertim ita generatim præ-

electis dicantur filij regni, si fiat comparatio inter particulares homines; aut generatim inter electos & reprobos.

Quare credo hic solum fieri comparisonem inter Iudæos & Gentes, quorum illi optimè præ his generatim dicuntur filij regni; tum quia ipsi erant populus peculiaris Dei, & singulariter ijs erat facta promissio Messia ac regni Dei; tum etiam ob causas quas commemorat Apostolus ad Romanos 3. Item optimè ij dicuntur ex primis facti nouissimi, & contra Gentiles ex nouissimis primi, & tota parabola hac ratione optimè explicatur, vt infra ostendam.

14 Nora Quintò, quòd, sicut, quia Ecclesia hinc in terris est congregatio hominũ tendentium ad regnum celorum, & aliquod eius initium, idèd sæpè in Scripturis dicitur regnum celorum; ita etiam vocatio ad fidem, gratia Dei, atque ipsa fides sæpè dicuntur vita æterna, quia sunt via ad vitam æternam. atque ita ipsum medium quo acquirimus præmium, vocatur nomine præmij. Iohannis 17. v. 3. *Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum.* vbi fides in Deum & Christum dicitur vita æterna. Item ad Rom. 6. v. 23. *Gratia autem Dei vita æterna, &c.*

15 Respondeo igitur, per eos, qui summo manè, hora tertia & nona in vinea Domini conducti laborarunt, intelligi Iudæos, aliumque omnem fidelem populum qui ab initio mundi partim ante legem, partim post, vsque ad Christum ad veram Ecclesiam pertinuit. Per eos autem qui vndecima hora ceperunt laborare, intelligi Gentiles; qui vsque ad Christi mortem infideles, atque ita tota propè die otiosi permanferunt; deinde vltima mundi ætate fideles facti laborare ceperunt.

Rursum per denarium diurnum credo intelligi partim ipsam æternam beatitudinem Sæctis omnibus in fine sæculi reddendam; partim etiam ipsam Christi redemptionem, quæ ab initio omnibus fidelibus promissa fuit, & in hac vltima mundi ætate quali in fine diei exhibita; ideoque tum ob hanc, tum quia est medium necessarium ad consequendum præmium laborantibus promissum, & huius radix, comparatur denario diurno in præmium laboris promisso.

16 Item hic denarius, quatenus significat æternam beatitudinem, dicitur dari iam peractis totius diei laboribus: item vnus idemque denarius dicitur omnibus primùm promitti, deinde etiam offerri; quia eadem Christi redemptio fuit omnibus fidelibus æqualiter promissa, & ex parte Christi pro omnibus obata.

17 Demum vltimò vocati ad laborem primi recipiunt præmium, quia tempore legis nouæ reiectis Iudæis qui prius in vinea Dei laborarant, Gentiles eoque otiosi, primi constitunt Ecclesiam. nam etsi primi omnium fuerint aliqui Iudæi conuersi, tamen hi fuerunt pauci præ multitudine Gentium, quæ statim fidem amplexa est; & idèd Ecclesia tamquam ex sui præcipua parte non ex Iudæis, sed ex Gentibus dicitur constituta, atque ad eos primi illi Iudæi conuersi ad fidem non amplius spectant ad Synagogam

12 Quid Christus in ea parabola intendit.

13 Luca 13. Matth. 8.

Iudæi & Gentiles primi vocati & filij regni dicuntur.

Rem. 3.

14

Gratia vocatio ad fidem & sita dicuntur regnum Dei.

Iohannis 17.

Rom. 6.

15

16

Qua ratione item omnibus denarius dicitur.

17

Qua ratione vltimò sint primi.

Act. 11. 13. 14.

gogam siue populum Iudaeorum, sed ad Ecclesiam Gentium. unde etiam accidit Iudaeos id videntes fuisse scandalizatos & murmurasse contra vocationem Gentium, adeo vt maxima ex parte ac ferè omnes hac re offensi fidem Christi reiecerint ac oppugnarint. vt patet Act. 11. initio, & c. 13. v. 44. & 46. c. 14. v. 2. totaque epistola ad Rom. quam Apostolus præcipue scripsit, vt hoc scandalum tolleret, vt patet ex toto contextu, & præsertim ex cap. 3. 4. & 9. & hac ratione tota parabola commodissime explicatur.

18 CONCLUSIO II. Caritas potest in vno esse maior quam in alio, & in eodem augeri. Est communis Catholicorum & certa: & sequitur ex concl. 1. vbi ostendi, sanctitatem siue gratiam iustificantem in nobis augeri: caritas autem aut non est distincta à gratia iustificante, aut in eodem est semper cum hac æqualiter intensa. Deinde patet ex Scripturis, quæ docent caritatem in vno esse maiorem quam in alijs, ac in nobis perfici. Iohannis 15. *Maiorem caritatem nemo habet, &c.* I. Iohannis 4. *Perfecta caritas foras mittit timorem, &c.* Hinc D. Augustinus tract. 5. in Iohannem sub finem, *Caritas, inquit, meretur augeri, vt aucta mereatur perfici.* Idem docent alij Patres.

Toban. 15. 1. Iohann. 4. August.

D V B I V M III.

Qua ratione caritas in nobis augeatur?

19 **S**uprà disp. 7. dub. 2. & disput. 8. dub. 9. & 10. ostendit Primò, nostros actus quantumuis supernaturales non producere physice habitum vllum supernaturalem, sed solum meritorie, aut per modum dispositionis moralis ad eorum productionem concurrere. Secundò, nos mereri augmentum gratiæ, & consequenter caritatis per quosuis actus bonos supernaturales in gratia factos, etiamsi habitu sint remissiores: illudque augmentum statim recipere. Tertio, qua ratione gratia siue caritas augeatur primo instanti ac reliquis sequentibus, quibus actus meritorius elicitur. Item tom. I. de Sacram. q. 62. a. 1. ostendi omnibus cum legitima dispositione. Sacramenta suscipientibus conferri augmentum gratiæ iustificantis, & consequenter etiam caritatis, quod etiam communiter à Catholicis admittitur. Iam restant nobis aliqua alia dubia explicanda: & primò hoc dubio explicanda nobis est illa difficultas, quam tractat D. Thom. 2. 2. q. 24. ar. 5. vtrum caritas augeatur per additionem gradus ad gradum; quæ questio est quidem philosophica, & communis, non modo augmento omnium habituum, sed etiam omnium qualitarum: de his enim omnibus est difficultas an intendatur per additionem gradus ad gradum, an verò aliaratione: est tamen hæc nobis explicanda. Primò, quia D. Thomas de ea disputat loco suprà citato, ita tamen vt de eius sensu ferè omnes dubitent. Secundò, quia illius explicatio est necessaria vt possimus soluere difficultatem Theologicam proponendam dub. 4. vt ibi patebit.

D. Thom.

20 Prima igitur sententia, quæ est ferè commu-

nis Thomistarum, docet qualitatem non intendi per additionem noui gradus siue entitati: sed per eiusdem formæ ab initio productæ maiorem radicationem siue inhesionem in subiecto, siue per hoc quòd subiectum ei magis subiicitur; aut, vt alij dicunt, per hoc quòd ipsa magis educatur è potentia subiecti. Fatentur quidem huius sententiæ Auctores formam quæ intenditur secundum suum esse perfici, volunt tamen hoc fieri sine vlla additione noui gradus: quomodo autem id fieri possit variè se explicant; quorum explanationes breuitatis causa, & quia ferè magis verbis quam re constant, hæc referre omitto: nam ex dicendis res satis declarabitur. qui eas videre cupit, legat Vasquez 1. 2. disp. 82. cap. 2. vbi eas refert ac refutat.

Vasquez

Probant autem suam sententiam Primò, quia accidentis esse est inesse: ergo illud in se intendi siue perfici nihil est aliud, quam ipsum perfectius subiecto inesse. Secundò, quia vel gradus qui additur est eiusdem speciei cum eo qui præcedit, vel diuersæ: prius dici nequit, quia duo accidentia eiusdem speciei nequeunt esse in eodem subiecto. nec etiam secundum dici potest, quia sic qualitas intensa deberet constare ex duabus qualitatibus diuersæ speciei; quod absurdum est: ergo dicendum est intentionem non fieri per eiusmodi graduum additionem. Tertio, quia essentiæ sunt sicut numeri, quibus nihil addi vel demi potest, nisi varietur species: ergo si essentiæ qualitatis, dum intenditur, aliquid adderetur, mutaretur ipsius species. Quarto, quia Aristoteles 4. Physicorum c. 9. textu 84. ait ex calido fieri magis calidum, nullo facto in materia calido, quod non esset calidum: ergo illud fit sine additione alienius gradus caloris. Quintò, quia motus localis intenditur & fit celerior sine additione alicuius nouæ entitatis sola variatione alienius modi: ergo idem potest dici de quauis qualitate.

21

Aristotel.

Sed si hæc sententia intelligatur prout verba sonant, ita scilicet vt velit qualitati secundum se spectare, & prout distinguitur ab ipsa inhesionem in subiecto, dum intenditur, nihil reale accedere, sed secundum se manentem inuariatam solum incipere perfectius inhesionem subiecto; videtur mihi apertæ rationi repugnare. Nam cum omnis qualitas naturaliter totaliter, & quantum potest subiecto suo inhereat; fieri nequit vt aliqua incipiat perfectius inhesionem, nisi secundum se, & prout distinguitur ab ipsa inhesionem, fiat perfectior; quod fieri nequit nisi ei sic præcisè aliqua perfectio accedat.

22

Qualitas debet in se perfici vt perfectius inhereat.

Secundò, quia si Deus calorem intensum & remissum poneret extra omne subiectum, ille esset in se perfectior & intensior, quam hic; cum tamen in neutro esset maior radicationem in subiecto: ergo illa maior intensio non consistit in maiore radicationem in subiecto.

Secunda pars antecedentis, scilicet quòd tunc in neutro esset maior radicationem in subiecto, per se patet, quia in neutro esset vlla radicationem siue inhesionem in subiecto. Prior pars probatur, quia eo casu illa accidentia vel aliquam haberent intentionem (& tunc nulla est causa cur non possent habere eandem, quam habuerunt

Accidens eadem intentionem habet extra subiectum, & in subiecto.